ענבי תאלא במים לחזויתא ליתי שב חיטי ארזנייתא וניקלינהו אמרא חדתא ונפיק משחא מינייהו ונישוף רב שימי בר אשי עבד ליה לההוא עובד כוכבים לדבר אחר ואיתמי אמר שמואל האי מאן דמחו ליה [ח]באלונבי דפרסאי מיחייא לא חי אדהכי והכי ניספו ליה בשרא שמינא אגומרי וחמרא חייא אפשר דחי פורתא ומפקיד אביתיה [ט]אמר רב אידי בר אבין האי מאן דבלע זיבורא מיחייא לא חי אדהכי והכי נשקיה רביעתא דחלא [י]שמנ אפשר דחי פורתא ומפקיד לביתיה א"ר יהושע בן לוי אכל בשר שור בלפת ולן בלבנה בלילי י"ד או ט"ו בתקופת תמוז אחזתו אחילו תנא והממלא כריסו [א]מכל דבר אחזתו אחילו אמר רב פפא אפי' מתמרי פישטא סד"א הואיל [ב]ואמר מר תמרי משבעין ומשחנן ומשלשלן ומאשרן ולא מפנקן אימא לא קמ"ל [ג]מאי אחילו א"ר אלעזר אש של עצמות מאי אש של עצמות אמר אביי אש גרמי מאי אסותיה אמר אביי [ד]אמרה לי אם כולהו שקייני תלתא ושבעא ותריסר והאי עד דמתסי כולהו שקייני אליבא ריקנא והאי בתר דאכל ושתי ועייל לבית הכסא ונפיק ומשי ידיה ומייתו ליה בונא דשתיתא דטלפחי ובונא דחמרא עתיקא וניגבלינהו בהדי הדדי וניכול וניכרוך בסדיניה וניגניה וליכא דנוקמיה עד דקאי מנפשיה וכי קאי לישקליה לסדיניה מיניה ואי לא הדר עילויה אמר ליה אליהו לר' נתן [ה] אבול [ו]שליש ושתה שליש והנח שליש לכשתבעום תעמוד על מילואך תני ר' חייא הרוצה שלא יבא לידי חולי מעיים יהא רגיל בטיבול קיץ וחורף [ז]סעודתך שהנאתך ממנה משוך ידך הימנה [ח]ואל תשהה עצמך בשעה שאתה צריך לנקביך אמר מר עוקבא האי מאן דשתי טיליא חיורא אחזתו ויתק אמר רב חסדא שיתין מיני חמרא הוו מעליא דכולהו סומקא ריחתנא גריעא דכולהו טיליא חיורא אמר רב יהודה האי מאן דיתיב בצפרני נסן גבי נורא ושייף משחא ונפיק ויתיב בשמשא אחזתו ויתק תנו רבנן [ט]הקיז דם ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין הקיזו שניהם ושימשו הוויין להן בנים בעלי ראתן אמר רב פפא לא אמרן אלא דלא טעים מידי אבל טעים מידי לית לן בה אמר רבה בר רב הונא [י]בא מן הדרך[י] ושימש מטתו הוויין לו בנים ויתקין תנו רבנן [יא]הבא מבית הכסא אל ישמש מטתו עד שישהה שיעור חצי מיל מפני ששד בית הכסא מלוה עמו ואם שימש הוויין לו בנים נכפים תנו רבנן [יב]המשמש מטתו מעומד אוחזתו עוית מיושב אוחזתו [יג]דלריא היא מלמעלה והוא מלמטה אוחזתו דלריא מאי דלריא אמר רבי יהושע בן לוי סם דלריא דרדרא מאי דרדרא אמר אביי מוריקא דחוחי רב פפא אליס ובלע ליה רב פפי אליס ושדי ליה אמר אביי מי שאינו בקי בדרך ארץ ליתי ג' קפיזי קורטמי דחוחי ונידוקינהו ונישליקינהו בחמרא ונישתי [יג]אמר רבי יוחנן הן הן החזירוני לנערותי: שלשה דברים מכחישים כחו של אדם ואלו הן פחד דרך ועון פחד דכתיב [יד]לבי סחרחר עזבני כחי דרך דכתיב [טו]ענה בדרך כחי עון דכתיב [טז]כשל בעוני כחי: שלשה דברים [יז]מתיזין גופו של אדם ואלו הן [יח]אכל מעומד ושתה מעומד ושימש מטתו מעומד [יט]חמשה קרובין למיתה יותר מן החיים ואלו הן אכל ועמד שתה ועמד הקיז דם ועמד ישן ועמד שימש מטתו ועמד: ששה העושה אותן מיד מת ואלו הן הבא בדרך ונתייגע [כ]הקיז דם ונכנם לבית המרחץ ושתה ונשתכר וישן על גבי קרקע ושימש מטתו אמר רבי יוחנן והוא שעשאן כסידרן אמר אביי כסידרן מת שלא כסידרן חלוש איני והא מעורת עבדה ליה לעבדה תלת מינייהו ומית ההוא כחוש הוה: [כא]שמונה רובן קשה ומיעוטן יפה ואלו הן דרך [כב]ודרך ארץ עושר ומלאכה יין ושינה חמין [כג]והקזת דם שמונה ממעטים את הזרע ואלו הן המלה והרעב והנתק בבייה ושינה על גבי קרקע וגדגדניות וכשות שלא בזמנה והקזת דם למטה כפלים תנא כשם שקשה למטה כפלים כך יפה למעלה כפלים אמר רב פפא למטה

רב שימי בר אשי עבד ליה לההוא עובד כוכבים בור'. הקשה ה"ר אלמן אמאי לא אמור לרפואת העובד כוכבים דלמתרינן בפ' אין מעמידין (ע"ז דף כו.) גבי מילדת ומניקה לפילו בשכר לפי שמגדלו לעבודת כוכבים ותו"י דשמא כדי להתחכם ברפואה שרי כדי שילא לרפואת ישראל ע"ש כן ה"ר העובד כוכבים היה יודע שהיה נקי ברפואה זאת ושרי משום הכי לא שמא לא שייך כאן מגדל בן לעבודת כוכבים כמו במילדת ומניקה: **דרך** ועון. דתנא העון ה"ג עונש העון: **חמשה** קרובין למיתה אכל ועמד בו'. משמע לפילו עושה אחד מהן בלבד מדלא קתמרינן עלה דבעינן כשלשן: לקמני

ענבי תאלא ענבי גפן המולמת בדקל: **לחזויתא**. ילפת: **חיטי ארזנייתא**. מטין גסיס: **אמרא חדתא**. על ברחל של פוטי"ר מדם: **ונישוף**. ימשה: **לדבר אחר**. לרעת: **באלונבי פרסאי**. [ח]בעולייות של פרסיים שמלרפין לוחן בחי סם המות: **דמפקיד אביתיה**. לוותה על נכסיו: **חלא** [ט]**שמנ**. חומץ חזק: **מכל דבר**. שהוא טוב לו ומתוק לחיכו ואוכל ממנו כל תאוותו מביאו לידי חולי שמתו אחילו: **טואיל ואמר מר**. שהתמרים יפין לנוף כל כך: **מפנקן**. ממממות: **מפשטן**. מלשלשות: **מאשרן**. טוהות כח: **ולא מפנקן**. לאין מתענגות את הלב להיות חיסטומים ואע"פ שהן מתוקות: **כל שקייני**. כל מקדן שאדם שותה לרפואה יש להן מנין ימים לשתותם יש מהן ג' יש מהן ז' יש מהן י"ב: [כ]**כוש דשקיפא דעלמתי**. מלא לגרוף מן שתיפת שם מאכל העשוי מקמח עדשים ומלח: **וכרכוך גופיה כסדיניה**. כדי שיתמתם גופו ויזיע: **וליכא דנוקמיה**. ולא יהיה אדם שיקיצנו לפי שהזיעה יפה לו: **אכול שליש**. מלא מעיך שליש ושתה שליש והנח שליש בטנך ריקם: **ולכשתבעום**. ימלא בטנך כעם תעמוד על מילואך אבל אם ממלא מעיך אכילה ושתיה לכשתבעום תמצא: **בעיכול**. לעיכול [כ]כתומן או פת בייז: **שהנאתך**. שערבה לך: **משוך ידך הימנה**. שלא תמלא את כריסך: **טיליא**. יין לע: **ויתק**. מלשון: **ריתחנא**. שים לו רית טוב מאד: **בלפרני**. לנקריס: **פווין לו**. אם נתעברה בתוכו תשמיש: **בעלי ראתן**. מלשיש הרבה ממתא שים להן שרך כמוח כדלעיל בכתובות (דף עז:): **דלא עטיש מידי**. בין הקזה לתשמיש: **נכפים**. נופלין מחותו חולי: **טויש**. קרינפ"ג: **סם דלריא**. סם לרפואה של לריא דרדרא שמה: **קורטמי דחוחי**. קרי"ג כגדל נקרקע מזוכל מזכל הלמן: **מוריקא דחוחי**. קרי"ג כגדל בגדר של היחי שקורין שפי"ל: **אליס**. לועס בשיניו: **כדרך ארץ**. שאין לו כח לעמת: **קפיזי**. כלי ממזיג ג' רביעיות: **ונדוקינהו**. יכתשם הדק: **לנערותי**. בתשמיש: **פחד**. לתגה שדואג על דבר העתיד כגון טירוד מזונות או פחד אויב וקורין פיינש"ג: **סחרחר**. מוקף לתגה: **אכל ועמד**. מיד קודם שתהה מעט: **העושה אותן**. כולן כלחת: **מעורת**. שם לחה: **ומיעוטן יפה**. כשים לחה מעט מהם יפה לגופו לרפואה וטוב שיהא לו קלת מלא יהא לו כלום: **אכל רובן קשה**. **דרך**. להלן בדרכים: **ודרך ארץ**. תשמיש: **עושר**. מיעוטו יפה ורובו קשה שמבטלו מת"ת ומגביה לבבו: **חמין**. לרחון ולשמות: **נפק**. לרעת: **גדגדניות**. מיילנדר"ג: **שלא כזמנה**. לקמיה מפרש: **והקזת דם למטה**. היא ממעטת כפלים בכולן למטה

מסורת הש"ס

ג) [ג' העירוך ערך נעץ בלהגהב' פי' המוסף שכן בלשון יוני קורין לרומח לועק"], ב) [ע"ז יב:], ג) [ל"ל שמגז], ד) כתובות יג., ה) ברכות לב., ו) [קדושין לג: וש"נ], ז) כתובות עז: נדה ח., ח) ס"א בלפרים, ט) [מסכת כלה], י) [ל"ל אלריא פי' מסכת ערוך ערך פסקן], יא) [בתוספ' ליתיה רבה אחת מתרשין וכ"ה בערוך ובע"י], יב) שבת קנט:, יג) [ממ' ד"ה רבה פ"ז ברכות נד. ע"ש], יד) פי' רשות, טו) ל"ל שמגז, טז) [ל"ל פם כתומן], יז) [וע"ע תוס' ע"ז סז: ד"ה לפפוקין].

תורה אור השלם

1. לבי סחרחר עזבני כחי ואור עיני גם הם אין אתי: תהלים לח יא
2. ענה בדרך כחי קצר ימי: תהלים קב כד
3. כי כלו ביגון חיי ושנותי באנחה כשל בעוני כחי ועצמי עששו: תהלים לא יא

גליון הש"ס

גמ' אכול שליש ושתה שליש וכו'. עי' מה דף מז ע"ב תד"ה תכילתו:

מוסף רש"י

דיבורא. לישנא (ע"ז יב:). דחלא שמגז. חומץ חזק לשון קרוי לרומח (שם). ומשחנן. מתממות, ומשלשלן. מלשל, ומאשרן. מחזקות כח כמו (ישעיה ג) מאשרי ממון, ולא מפנקן. לשון מרדות (מכתובות) על הלב, ויטלן לפנות (בכתובות י:). איש גרמי. מולי"ר בלע"ז (ברכות לב:). ריתקין. תלמיס (בכתובות עז: נדה יו:). בעלי ראתן. שרן יש לו כמותו (שם) תלמיס יותר מדי שים לפס שרן כמותם (נדה יו:). הן החזירוני לנערותי. הרפואות המזורות למי שהיו נראין בתשמיש, לפחר שזקנתי מחזירוני לומן רפואות לנעוריהן לתשמיש (שבת קיא:). אכל ועמד. מהר לעמוד מקלום אחר שאכל סיכבו (שם קכח:).

עין משפט נר מצוה

א (מיי' פ"ד מהל' דעות הלכה כ):
ב (מיי' שם):
ד ג מיי' פ"ד מהלכות דעות הלכה טו:
ה ד מיי' שם הלכה ו (והלכה טו):
ו ה ו ז מיי' שם הלכה יט טוש"ע ח"מ סי' רמ סעיף טו:
ז ח מיי' שם הלכה ג:
ח ט מיי' שם הלכה יח:
ם י מיי' שם הלכה יט טוש"ע ח"מ סי' רמ סעיף יד:
י כ מיי' שם הלכה יח:

לעזי רש"י

פיזורי"ר [פיזור"א]. קרחת.
פרשו"ר. מעדר.
קרנפ"א. עזרוק. התכווצות שרירים.
קרו"ג. כרכום.
שביר"ל [שיבי"ל]. משהה, גדר שרוחים.
סיינש"א [אינש"א]. דאגה.
איילנדרא [אלינדר"א]. כוסבר.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com